یادداشت

تخریب سرمایه‌گذاران در رسانه ملی

عبدالحسین فخاری
مدیر اجرایی مرکز تحقیقات اتاق

■ درخصوص نامگذاری سال ۹۱ به عنوان سال تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی که توسط رهبر انقلاب اعلام شد، اظهارنظرهای بسیاری از سوی مقامات دولتی و همچنین فعالان بخش خصوصی مطرح شده است، لکن به اعتقاد من باید از زاویه‌ای دیگر به این نامگذاری توجه شود. زمانی که رهبری سالی را سال تولید ملی نامگذاری می‌کنند، اکثریت جامعه این‌گونه تصور می‌کنند که تمام مسوولیت‌ها متوجه دولت است، هرچند دولت به عنوان مسوول اجرای قانون‌اساسی و قانون برنامه پنجم و سند چشم‌انداز ۲۰ ساله، نقش بیشتری را به عهده دارد، اما نباید از نقش دیگران در این نامگذاری غفلت شود. به نظر من تمامی آحاد جامعه در رابطه با این نامگذاری مسوول هستند. اولین مسوولیت متوجه رسانه ملی و اصحاب فرهنگ و هنر است، به‌طوری که زوایای این مطلب باید توسط رسانه ملی باز شده و انعکاس یابد. در حال حاضر ما شاهد هستیم که در اکثر سریال‌های تلویزیونی شخصیت منفی داستان یک کاسب، کارخانه‌دار یا سرمایه‌گذار است. آیا با این نوع فرهنگسازی می‌خواهیم به سراغ حمایت از تولید ملی برویم؟ باید شخصیت‌های مثبت سریال‌های تلویزیونی از بین کارآفرینان و کسانی که مسوولیت عظیم تولید و ارایه خدمات به جامعه را دارند، انتخاب شوند، نه اینکه این افراد شخصیت‌های منفی باشند و به عنوان کلاهبردار معرفی شوند. جامعه فیلمساز ما چقدر به موضوع حمایت از کار و سرمایه ایرانی پرداخته است و چند فیلم در حمایت از تولید ساخته شده است؟ پس یک گروه از کسانی که مخاطب رهبری در این شعارند و وظایفی را بر عهده دارند، رسانه ملی و اصحاب فرهنگ و هنر هستند. گروه دوم اصحاب دانشگاه‌ها، معلمان و نویسندگان هستند. به صورت جدی نیازمندیم که در کتب درسی چه قبل و چه در دوره دانشگاه، بحث حمایت از تولید به عنوان یک ارزش مطرح باشد. ارزش‌گذاری به تولید در کتب درسی می‌تواند به صورت داستان‌ها یا گزارش‌های مستند از کسانی که توانسته‌اند برای عده‌ای شغل ایجاد کنند یا سرمایه‌گذاری‌های بزرگ انجام داده و مشکلات تولید را تحمل کنند تا تولید داخلی توسعه یابد، باشد. این فرهنگ باید در کتب درسی ما ساخته شود. گرایش به سمت تولید و کارآفرینی فضایی فرهنگی را می‌طلبد که باید به آن توجه شود و این کار اصحاب تعلیم و تربیت در مدارس و دانشگاه‌هاست. گروه سومی که به نظر من در نامگذاری امسال مخاطب رهبری هستند، جامعه روحانیت‌اند که از تاثیرگذارترین اقشار در جامعه ما هستند. باید در فرمایش‌های مراجع معظم تقلید، حوزه‌های علمیه و متون فرهنگی که توسط آنها ایجاد می‌شود، حمایت از تولید و کار ملی وجود داشته باشد. حوزه‌های علمیه باید همایش‌ها و سمینارهایی را در این زمینه برگزار کنند و همچنین باید در خطبه‌های نمازجمعه بحث حمایت از تولید مطرح شود، نه اینکه دایما مباحث منفی در این زمینه مطرح و به‌طور مثال گرانی‌ها به تولیدکنندگان منسوب شود. در شرایط فعلی ما نیازمند این هستیم که در تمام گفت‌وگوهایی که از طریق روحانیت مطرح می‌شود، بر حمایت از تولید، کار و سرمایه ایرانی و همچنین مصرف کالاهای ایرانی تاکید جدی صورت گیرد.

در رابطه با بخش خصوصی نیز باید گفت همان‌گونه که رییس اتاق ایران در تحلیل خود از سال تولید ملی ۱۰ محور را به عنوان وظایف دولت در این سال مطرح کردند، سال تولید ملی، فرصتی است برای اینکه بخش خصوصی در ساختار تصمیم‌گیری اقتصادی کشور سهیم شود. اتاق ایران پارلمان بخش خصوصی است و رییس اتاق به عنوان نماینده این بخش باید در جلسات هیات دولت، جایی که مهم‌ترین تصمیمات اقتصادی کشور گرفته می‌شود، به عنوان یک عضو اصلی حضور داشته باشد، در حالی که تاکنون این مساله عملیاتی نشده است. چنانچه نماینده‌ای از بخش خصوصی در این جلسات حاضر باشد، درصورت تصویب مصوباتی که به ضرر تولیدکنندگان است، تذکر داده می‌شود. نکته بعدی این است که اساسا ساختار دولت باید از حالت فعلی خارج شود. در حال حاضر ما شاهد هستیم که بخش خصوصی در بزرگ‌ترین نهادهای اقتصادی کشور غایب است. به‌طور مثال در سازمان حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان هیچ نماینده‌ای از تولیدکنندگان حضور ندارد. در چنین شرایطی این سازمان چگونه ادعای حمایت از تولید را دارد؟ در واقع ما برخی از ساختارهای مورد نیاز برای توسعه تولید را در کشور داریم اما این ساختارها تبدیل به ساختار دولتی و در برخی موارد حتی مانع تحقق فرمایش‌های رهبری شده‌اند. این ساختارها در کشور کم هم نیستند اما وقتی نماینده تولیدکنندگان در آنها حضور نداشته باشد، فایده‌ای نخواهند داشت. در سال جدید برای تحقق نامگذاری رهبری ساختار دولت باید به گونه‌ای باشد که نمایندگان، تولیدکنندگان و سرمایه‌گذاران در تمام مجامع اقتصادی کشور حاضر باشند. از طرفی قوانینی در کشور وجود دارند که به دلیل اینکه از نظرات بخش خصوصی در آنها استفاده نشده، مخل کسب و کار هستند. این قوانین باید مورد بازنگری قرار گیرند و اتاق هم تلاش کرد تا برخی از این قوانین اصلاح شوند. قانون بهبود محیط کسب و کار نیز در همین راستا بود، هرچند که تمام نظرات بخش خصوصی در آن گنجانده نشد. بخش خصوصی، دولت و مجلس باید کمک کنند تا در سال تولید ملی در جهت تحقق شعار رهبری قوانین بازنگری و اصلاح شوند.

دریچه

این بودجه؛ همان نقدها

محمدمهدی راسخ
دبیرکل اتاق تهران

بودجه سال ۱۳۹۱ نسبت به دیگر بودجه‌های متعارف این سال‌ها، نه چیزی بیشتر دارد و نه چیزی کمتر. نقدها همان نقدهای قدیم است و دغدغه‌ها، همان دغدغه‌ها و در این میان، آنچه ممکن است تغییر کند، برخی ارقام و اعداد است که آن هم در راستای بزرگ‌تر شدن دولت، هر روز بزرگ‌تر و بزرگ‌تر می‌شود.

آنچه در کلیات لایحه بودجه سال ۹۱ وجود دارد، تقریبا همان است که سال گذشته وجود داشت و همان است که شش سال پیش نیز مطرح بود. در یک جمله می‌توانیم این بودجه و بودجه‌های مشابه را باری به هرجهت بدانیم؛ بودجه‌هایی که تنها صورت‌حساب هزینه‌های دولت هستند بی‌آنکه متکی به اسناد بالادستی و برنامه توسعه کشور باشند.

بنابراین آنچه که دولت به عنوان لایحه بودجه در اختیار مجلس قرار داده است، از حیث محتوا، سقف درآمدها و هزینه‌ها و شرایطی که در آن متصور شده، نگرانی‌هایی را دامن زده است؛ نگرانی از وابستگی شدید بودجه به نفت که این رویه با مقتضیات زمان و شرایط بین‌المللی همخوانی ندارد.

اما افزون بر وابستگی شدید بودجه به درآمدهای نفتی و ابهاماتی که با نحوه اجرای قانون هدفمندسازی یارانه در سال آینده درآمیخته است، سهمی که برای پروژه‌های عمرانی تعیین شده نیز قابل تامل است. در سال گذشته دولت در لایحه بودجه، ۴۷هزارمیلیارد تومان برای پروژه‌های عمرانی پیشنهاد کرده بود که نمایندگان مجلس به بیش از ۳۴هزار و ۵۰۰میلیارد تومان رضایت ندادند، با این حال تنها یک‌سوم این رقم در اختیار دستگاه‌های اجرایی قرار گرفت. رشد روز افزون پروژه‌ها در برنامه‌های عمرانی دولت از یک سو و عدم‌تخصیص بودجه موردنیاز این پروژه‌ها از سوی دیگر، کشور را با انبوهی از پروژه‌های نیمه‌تمام مواجه ساخته است. در واقع با وجود آنکه انتظار می‌رفت بودجه شفاف و عملیاتی باشد، این انتظار محقق نشده است. در عوض، بودجه سال آینده، بودجه‌ای بی‌هدف و بی‌برنامه است که جهت‌گیری خاصی را دنبال نمی‌کند. حداقل اگر بخواهیم بگوییم جهت بودجه به کدام سمت است، بهتر است عنوان کنیم که جهت بودجه به سمت بزرگ‌شدن سایز دولت است و نه چیزی بیشتر.

این بودجه برای کم اثر کردن تحریم‌ها برنامه‌ای ندارد. در مورد بدهی دولت به بخش خصوصی تمهیدی اندیشیده نشده و گامی برای تکمیل پروژه‌های نیمه‌تمام برداشته نشده است. حال آنکه اعتبار بیشتری در بودجه سال ۹۱ باید به پروژه‌های عمرانی اختصاص یابد تا دست‌کم از تعداد پروژه‌های نیمه‌تمام کاسته شود. کاهش وابستگی به درآمدهای نفتی در برنامه بودجه از آن جهت اهمیت دارد که ممکن است، مشکلاتی در زمینه صادرات نفت ایجاد شود. دولت، قیمت هر بشکه نفت را در لایحه بودجه، ۸۵دلار تعیین کرده است که این نوع محاسبه با وجود نوسان قیمت نفت، ریسک بزرگی تلقی می‌شود. درحالی که شرایط به‌گونه‌ای نیست که ریسک ناشی از نفت ۸۵دلاری در قانون بودجه را به راحتی بپذیریم. گرچه در سال گذشته، قیمت نفت به مرز ۸۵ دلار نیز رسید اما دولت با تعیین نرخی معقول می‌تواند مازاد درآمدهای نفتی را در صندوق توسعه ملی ذخیره کند. البته، یکی از نقاط ضعف لایحه بودجه امسال این است که رقم ذخیره ارزی در این لایحه مشخص نیست. از سوی دیگر، وضعیت هدفمندسازی یارانه‌ها نیز در این لایحه مبهم است.

دولت اعلام کرده است که موضوع هدفمندسازی یارانه‌ها را به صورت الحاقیه به مجلس ارایه نخواهد کرد که به این ترتیب تا زمانی که مجلسی‌ها وارد عمل نشوند، وضعیت این طرح در سال آینده نامشخص خواهد بود. با ترکیب مجلس نهم و پیش‌بینی‌هایی که در مورد تقسیم قدرت در آن می‌توان صورت داد، باید گفت که لایحه بودجه سال ۹۱ به طور قطع، دستخوش تغییرات بسیاری خواهد شد. و ما امید داریم این تغییرات، لایحه بودجه سال آینده را به بودجه‌ای عملیاتی و شفاف تبدیل کند.

بررسی دوباره بودجه ۹۱ از امروز آغاز می‌شود

سند پرماجرا

عکس: مجید آزاد

شرق: «اعضای کمیسیون تلفیق امروز تشکیل جلسه داده و بررسی کلیات لایحه بودجه سال‌جاری را آغاز می‌کنند.» این جمله را جعفر قادری، عضو کمیسیون تلفیق بودجه سال ۹۱ کل کشور، دیروز به فارس گفت و در واقع نقطه آغاز بررسی دوباره سند دخل و خرج کشور در سال‌جاری را نشان داد.

وی اظهار داشت: پیش از این اعضای کمیسیون تلفیق دو جلسه برگزار کرده‌اند.

قادری افزود: اعضای کمیسیون تلفیق در جلسات گذشته، اعضای هیات‌رییسه را مشخص و آیین‌نامه داخلی و چارچوب‌های کلی برای بررسی بودجه را بررسی کرده‌اند.

عضو کمیسیون تلفیق بودجه سال ۹۱ کل کشور خاطرنشان کرد: دستور کار جلسه امروز کمیسیون تلفیق بررسی کلیات لایحه بودجه سال ۹۱ است.

با این حساب باید گفت که دوباره ماجرای بودجه ۹۱ از امروز آغاز می‌شود؛ بودجه‌ای که بدون تعارف یکی از خاص‌ترین سندهای اقتصادی ایران در سال‌های پس از انقلاب محسوب می‌شود. این مساله از آن رو اهمیت دارد که با آغاز سال جدید و شروع فعالیت نهادهای مختلف اقتصادی هنوز سندی برای مشخص شدن نحوه عملکرد بنگاه‌های اقتصادی وجود ندارد. پیش از این علی لاریجانی ابراز امیدواری کرده بود که بودجه سال‌جاری تا اردیبهشت‌ماه و آغاز دومین ماه سال‌جاری راهی دستگاه‌های اقتصادی شود. در واقع می‌توان گفت که هنوز به طور قاطع نمی‌توان گفت که بودجه ۹۱ به این زودی‌ها تعیین تکلیف شود و دست‌اندرکاران اقتصادی فقط امید دارند که به زودی بودجه ۹۱ به اقتصاد کشور سنجاق شود. بدون شک دولت محمود احمدی‌نژاد تنها دولتی است که بدون حضور در شرایط بحران ویژه، بودجه را با تاخیرهای زیاد راهی مجلس کرده است. گروهی از کارشناسان بر این باورند که اقدامات اجرایی صورت‌گرفته در چند سال گذشته، بدنه کارشناسی را در حوزه‌های اجرایی به پتانسیل‌های سیاسی تبدیل کرده است برای همین به طور طبیعی گره‌های زیادی در بخش‌های مختلف اقتصادی شکل گرفته است. این مساله را علی‌اصغر یوسف‌نژاد، عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس این‌گونه تحلیل کرد: انحلال سازمان برنامه و بودجه از جمله اقداماتی بود که روند بهبود بودجه‌نویسی در کشور و نیل به بودجه عملیاتی را با تاخیر مواجه کرد.

وی معتقد است: لایحه بودجه، نقشه راه و دستورالعمل برنامه یک‌سال مالی دولت محسوب می‌شود و اهمیت اجرایی کردن آن از هر قانون دیگری حساس‌تر است.

وی با تاکید بر اینکه در کشور ما تدوین‌گر بودجه، اعتقادی به لزوم تهیه بودجه عملیاتی ندارد، افزود: ساختارهای اقتصادی و اداری لازم در کشور ما برای تهیه و اجرایی کردن بودجه عملیاتی به اندازه کافی مهیا نیست اما مهم‌ترین دلیل عدم تحقق بودجه عملیاتی در کشور، این است که تدوین‌گران بودجه یعنی دولت‌ها اعتقادی به لزوم تهیه بودجه در این قالب و فرم ندارند.

یوسف‌نژاد انحلال سازمان برنامه و بودجه را خسارت جبران‌ناپذیری در راه تهیه بودجه به صورت عملیاتی خواند و افزود: انحلال سازمان برنامه و بودجه از جمله اقداماتی بود که روند بهبود بودجه‌نویسی در کشور و نیل به تدوین بودجه عملیاتی را با تاخیر مواجه کرد و از سال انحلال این سازمان به بعد کنترل هزینه‌کرد بودجه سالانه، سخت و مشکل شد.

به نظر می‌رسد باید به این نماینده مجلس حق داد. چند سال پیش وقتی به طور ناگهانی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی قفل شد، بسیاری از کارشناسان چنین روزهایی را پیش‌بینی می‌کردند و از اخلال در جریان تنظیم بودجه‌های سالانه سخن می‌گفتند. بدون شک اما فقدان ناگهانی سازمان برنامه بیش از هر زمان دیگری بودجه‌های غیرنفتی را به یک آرزو تبدیل کرد. به عبارتی این توافق در میان کارشناسان اقتصادی وجود داشت که وقتی دولت در یک اقتصاد تا دندان به درآمدهای نفتی مسلح است، نمی‌توان مدیریت و برنامه‌ریزی منسجم را ناکارآمد کرد. دور شدن از کاستن وزن نفت در بودجه‌های سالانه بهترین دلیل برای این ادعاست. در حال حاضر نیز دست‌اندرکاران اقتصادی با نفتی خواندن بودجه‌های موجود به نوعی نبود نظم عملیاتی را در تدوین این سندهای اقتصادی تایید می‌کنند.

در همین رابطه عضو کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس با تاکید بر ادامه وابستگی لایحه بودجه ۹۱ به درآمدهای نفتی مانند سال‌های گذشته گفت: این موضوع همچنان نقص بزرگی در لوایح بودجه سالیانه محسوب می‌شود. عزت‌الله یوسفیان‌ملا با بیان اینکه وابستگی بودجه به نفت در لایحه پیشنهادی سال ۹۱ کاهش نیافته است، گفت: تحقق درآمدهای غیرنفتی دولت در بودجه سال ۹۱ دور از ذهن و غیرعملی به نظر می‌رسد. وی تاکید کرد: وابستگی بودجه به درآمدهای نفتی کاهش نیافته است و این موضوع در سال گذشته باعث شد شورای نگهبان لایحه بودجه ۹۰ را مغایر با سند چشم‌انداز ببیند و حتی در این رابطه با مجمع تشخیص مصلحت نیز مذاکره و شورای نگهبان از این طریق ایراد جدی را به بودجه ۹۰ وارد کرد.

سال نو شد و فروشندگان قیمت‌های جدید را به بازار آوردند

گرانی، نخستین میهمان بازار ۹۱

شرق: سال که به پایان رسید و تب خرید نوروزی کمی فروکش کرد، قیمت‌ها سر به فلک کشیدند. خبری از آرامش در بازار نبود و گرانی سایه خود را بر بازار کشیده بود. قیمت‌ها آنقدر سلیقه‌ای شده بودند که به راحتی می‌شد کالاهای مشابهی را با قیمت‌هایی کاملا متفاوت در دو فروشگاه آن هم در یک محدوده، قیمت گرفت و از شکاف آشکاری که با یکدیگر داشتند، حیرت کرد. به نظر می‌رسید که تعطیلات نوروز و رفتن بازرسان بازار به تعطیلات کام بازار را برای فروشندگان شیرین کرده بود و گرانی را نخستین میهمان بازار.

حال آنکه پیش از تعطیلات بازار گرفتار بگیر و ببندهای بازرسان بود و فروشندگان را وادار می‌کرد تا در روزهای گل بازار، فتیله قیمت‌ها را پایین بکشند تا در بازار نوروز دخلی پر داشته باشند. اما این فتیله تنها تا نو شدن سال پایین ماند. همین که سال نو شد و تعطیلات نوروزی آغاز، قیمت‌ها تغییر کردند و گرانی بیش از آن میزان که پیش از تعطیلات در بازار به چشم می‌خورد، توسط فروشندگان بازار را داغ کرد و تب گرانی را به بازار آورد.

این درحالی بود که به گزارش مهر، چند روز مانده به سال ۹۱، همه چیز در آرامش به سر می‌برد، کالا به وفور در بازار پیدا می‌شد و مسوولان هم هشدار می‌دادند که هیچ بهانه‌ای برای گرانفروشی وجود ندارد و همه کالاها باید با قیمت و سود معقول در اختیار مردم قرار گیرد؛ به همین دلیل هم حضور پررنگی در بازار داشتند و حتی خود نیز بازدیدهایی را از سطح شهر و مکان‌های عرضه مستقیم کالا به عمل می‌آوردند تا خللی در تامین کالا و بالا رفتن قیمت آن رخ ندهد.

اما آن‌طور که بازار در ایام عید نشان داد، این روند تنها تا آخرین ساعات سال ۹۰ ادامه یافت و بعد از آنکه تعطیلات نوروزی سال ۹۱ آغاز شد، گویا بازرسان هم به تعطیلات رفتند و این مغازه‌ها بودند که باید در ساعات ابتدایی سال، سودهای کلانی نصیب خود کنند و کالاهایی که از میادین میوه و تره‌بار به قیمت دولتی خرید کرده بودند را با قیمت گزافی به مصرف‌کنندگانی که ناچار به تهیه کالا بودند، بفروشند. این روند به‌خصوص در زمانی اوج می‌گرفت که میادین میوه و تره‌بار به عنوان بازوی کمکی تامین کالای مردم با قیمت مناسب، به صورت نیمه‌وقت مشغول به کار بودند یا در روزهایی، در تعطیلات به سر می‌بردند، آنجا بود که برخی مغازه‌داران سودجو وارد میدان می‌شدند و کالا را به قیمت گزافی به فروش می‌رساندند.

اینچنین رفتارهایی همچنین در روزهای آخر تعطیلات نوروزی به‌خصوص روزهای ۱۲ و ۱۳ نوروز شدت بیشتری گرفت و میوه‌های تنظیم بازاری که از سوی مغازه‌داران خرید و انبار شده بود، با قیمتی دو تا سه برابر در سبد کالای مردم قرار می‌گرفت. اینجا بود که گویا بازرسان هم به تعطیلات رفته بودند و بازار هم به امان خدا سپرده شده بود؛ چراکه شواهد امر نشانگر این بود که کنترلی بر بازار نیست و بازار رها شده است؛ چراکه حداقل اگر بازرسی در برخی از محله‌هایی که خبرنگار مهر از آنها گزارش تهیه کرده است، صورت می‌گرفت، حداقل در چند روز متوالی، اتیکت قیمت‌های گزاف نباید همچنان استوار روی میوه‌ها، جا خوش می‌کرد.

به عنوان مثال، پرتقال ۱۷۰۰ تومانی میادین میوه و تره‌بار، در مغازه‌ها با قیمتی کمتر از ۲۵۰۰ تومان عرضه نمی‌شد، یا موز ۱۵۵۰ تومانی که در میادین میوه و تره‌بار با کیفیت مناسبی تا ساعات پایانی سال ۹۰ هم عرضه می‌شد، در ایام نوروز قیمتی ما بین ۳۰۰۰ تا ۳۳۰۰ تومان را در مغازه‌ها، به خود اختصاص داده بود. اما موضوع دیگری که بسیار توجه‌ها را به خود جلب می‌کرد، گرانفروشی برخی فروشگاه‌های زنجیره‌ای در ایام تعطیلات نوروزی بود. آنهایی که فرصت را مناسب یافته بودند کالاهای مورد نیاز مردم را با قیمت بالایی به فروش برسانند، اگرچه همواره تاکید دارند که کالاها در آنها با سود اندکی به فروش می‌رسد و واسطه‌ها حذف شده‌اند.

در این میان البته قیمت محصولات میوه و تره‌بار در این فروشگاه‌ها با افزایش بسیاری مواجه شده بود؛ به نحوی که قیمت هر کیلوگرم کاهو ۳۱۰۰ تومان، گوجه‌فرنگی ۲۸۰۰ تومان و خیار گلخانه‌ای ۳۲۰۰ تومان در این فروشگاه‌های زنجیره‌ای به چشم می‌خورد. این درحالی بود که برخی از کالاها نیز تنها با یک یا دو برند در فروشگاه عرضه می‌شد که عموما خارجی بوده یا قیمت بالایی داشتند، بنابراین کالاهایی که همواره طبقات این فروشگاه‌ها را پر می‌کردند و تنوع و قیمت آنها بسیار مناسب بود، این روزها کمتر در دسترس مردم قرار داشت. در این میان نکته حایز اهمیت نظارت بازرسان بر بازار است که نشان می‌دهد که در ایام نوروز ضعیف بوده است. بنابراین به نظر می‌رسد که در چنین ایامی بیش از آنکه باید مراقب تامین کالاها بود، باید بر عرضه و قیمت آنها نظارت داشت تا مردم متضرر نشوند.

از سویی مسوولان انتظار دارند که مردم برای خرید کالاهای مورد نیاز خود به بازار هجوم نبرده و کالاها را در منازل خود انبار نکنند، در حالی‌که وقتی هیچ اعتمادی به بازار نیست و مغازه‌دارها هر کالایی را هر روز با سلیقه خود قیمت‌گذاری می‌کنند، چنین انتظاری چندان منطقی به نظر نمی‌رسد. البته مسوولان وزارت صنعت، معدن و تجارت بارها اعلام کرده‌اند که کمبودی در بازار وجود ندارد و جای نگرانی برای مردم نیست، اما بهتر است که بر این بازار نیز، نظارت به اندازه کافی صورت گیرد.

از فشار بر قیمت‌ها تا گریز از مرکز اقتصاد

«آیا بازار را می‌توان به اجبار یا حتی زور کنترل و مسیر رشد قیمت‌ها را مسدود کرد؟» این پرسشی است که در بسیاری از مواقع در محافل اقتصادی مطرح می‌شود و کارشناسان اقتصادی به آن پاسخ می‌دهند. تا به اینجای کار ظاهرا به نظر می‌رسد هیچ شکی در میان اهالی اقتصاد باقی نمانده است که منحنی‌های اقتصادی در بازار کار خود را کرده و بدون توجه به اهرم‌های کنترلی دولت در مسیرهای بهینه اقتصادی حرکت می‌کنند. نمونه بازار این ماجرا اما کم شدن وزن لحظه‌ای بازرسان در بازار است که از سوی دیگر زمینه رشد سریع و فوری قیمت‌ها را آماده می‌کند. البته به نظر می‌رسد در اقتصاد ایران این مساله تجربه نمی‌شود و مسوولان دولتی نیز همواره راه ترمیم سیاست‌های غلط اقتصادی را در افزایش اقدامات کنترلی می‌بینند. فارغ از این اما این روزها باید باور کرد که گرانی به دلیل برنامه‌ریزی‌های غیراقتصادی یا تصمیم‌هایی با کارکرد غیراقتصادی در بدنه اقتصاد ایرانی نهادینه شده است و بدون توجه به فرامین دولتی در حوزه اقتصاد نیز به کار خود ادامه می‌دهد. باور این موضوع هم سخت نیست. مدیران اقتصادی دولت شاید اگر تابلو قیمت‌ها را در بازار از نزدیک رویت کنند به خوبی می‌بینند که برخی از محصولات گرفتار قیمت‌هایی شده‌اند که شاید روزی شهروندان ایرانی گمان نمی‌بردند که این کالای مورد نظر را با چنین قیمتی خریداری کنند. به عنوان مثال وقتی بهای هر کیلو گوشت به ۳۰ هزار تومان نزدیک می‌شود یا بهای هر کیلو مرغ نیز با عجله خود را به شش هزار تومان نزدیک می‌کند باید پذیرفت که اتفاقی در اقتصاد رخ داده است؛ اتفاقی که نمی‌توان آن را به سادگی و با ابزارهای کنترلی برطرف کرد. تحلیلگران اقتصادی می‌گویند بازگشت به پتانسیل‌های علمی بدون توجه به علایق سیاسی می‌تواند دست‌اندازهای توسعه اقتصادی را برطرف کرده و فشار قیمت‌ها را نیز بر طبقات کم درآمد جبران کند. اما آیا برنامه‌ریزان اقتصادی به این باور توجه می‌کنند؟

خبر

سهم ۴۰ درصدی قاچاق در بازار سیگار ایران

■ **ایسنا:** براساس آخرین اطلاعات منتشر شده در حال حاضر حداقل بین ۳۰ تا ۳۵ درصد از نیاز بازار دخانیات کشور از محصولات قاچاق تامین می‌شود. در حالی که مصرف سیگار در کشور بین ۶۰ تا ۶۵ میلیارد نخ در سال برآورد می‌شود، مدیرکل مبارزه با قاچاق شرکت دخانیات ایران اعلام کرده که در سال ۱۳۸۹ بالغ بر ۲۰ میلیارد نخ سیگار به کشور قاچاق شده است. به گفته مصطفی کربلایی، حجم کشف سیگار قاچاق در سال ۱۳۸۹ بیش از ۴۴ درصد نسبت به سال ۱۳۸۸ افزایش داشته است. این در حالی است که تاکنون آماری درباره حجم سیگار قاچاق شده به کشور در سال ۱۳۹۰ منتشر نشده است. آمار رسمی فوق در حالی اعلام شده که معمولا رقم دقیق‌تر قاچاق چیزی حدود ۱۰ درصد بیش از اعداد اعلام شده است. به این ترتیب می‌توان نتیجه گرفت که در حال حاضر حدود ۴۰ درصد از نیاز بازار دخانیات کشور از طریق سیگارهای قاچاق تامین می‌شود که این رقم بسیار بالایی در جهان محسوب می‌شود. همچنین بررسی‌های انجام شده نشان می‌دهند که بیش از نیمی از سیگارهای قاچاق موجود در کشور از طریق مرزهای غربی وارد کشور شده‌اند.

وقفه دو ماهه در گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی

■ **ایسنا:** جلسات شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی دو ماه است که برگزار نمی‌شود. آخرین جلسه شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی ۱۷ بهمن سال گذشته برگزار شده بود که از آن زمان تاکنون حدود دو ماه می‌گذرد. این در حالی است که در ماده ۷۵ قانون برنامه پنجم توسعه، عنوان شده است جلسات شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی حداقل هر ۱۵روز یک‌بار برگزار می‌شود. با در نظر گرفتن این ماده قانونی پس از برگزاری هفدهمین جلسه این شورا در ۱۷ بهمن، در تاریخ‌های یکم، پانزدهم و بیست و نهم اسفند و همچنین ۱۴فروردین باید جلسات این شورا برگزار می‌شد.

میزان مشاغل ایجادشده در سال ۹۰ مشخص نشده است

■ **ایسنا:** وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی گفت: ما در حال بررسی تعداد مشاغل ثبت شده در سامانه رصد هستیم و تاکنون هیچ عددی برای اعلام تعداد مشاغل ایجاد شده در سال ۹۰ وجود ندارد. عبدالرضا شیخ‌الاسلامی درباره تعهدات ایجاد ۲/۵ میلیون شغل در سال ۹۰ اظهار کرد: آمار اشتغالی که در استان‌ها ایجاد شده در سامانه رصد وارد شده و مشغول بررسی و پالایش آنها هستیم. وی افزود: طی بررسی‌ها مواردی که به عنوان خطا وجود دارد، شناسایی می‌شوند و در نهایتا عدد اشتغال واقعی ایجاد شده در کشور اعلام می‌شود.

قیمت‌های منطقه‌ای مسکن از اواخر اردیبهشت

■ **ایلنا:** رییس اتحادیه مشاوران املاک از ارایه قیمت‌های جدید مسکن در مناطق تهران با عنوان «طرح ارایه قیمت املاک مسکونی» در اواخر اردیبهشت خبر داد. مصطفی قلی خسروی افزود: ساماندهی کارکنان مشاوران املاک و طرح نامگذاری مشاوران املاک به نام مدیریت مشاوران املاک از دیگر برنامه‌های اتحادیه در سال ۹۱ است. رییس اتحادیه مشاوران املاک درباره اجرای طرح ارایه قیمت املاک مسکونی در سال ۹۱ با بیان اینکه برای اجرای این طرح باید ابزاری را در اختیار داشته باشیم، تصریح کرد: این طرح توسط وزارت راه و شهرسازی در دست اقدام است که در این راستا قیمت‌های مسکن در مناطق مختلف تهران تا آخر اردیبهشت اطلاع‌رسانی می‌شود.

قاچاق طلا بحران جدید بازار

■ **ایلنا:** رییس اتحادیه طلا و سکه تهران نسبت به قاچاق طلا از کشور با عرضه اولین سکه‌های پیش فروش شده از سوی بانک مرکزی در اواخر فروردین‌ماه هشدار داد. احمد وفادار با اشاره به کاهش قیمت طلا در بازار بین‌المللی گفت: دلالان و سودجویان مترصد قاچاق این فلز زرد با ارایه اولین سکه‌های پیش فروش شده از سوی بانک مرکزی هستند. وی علت اصلی این موضوع را ارایه قیمت پایین‌تر از سطح جهانی سکه به متقاضیان از سوی بانک مرکزی اعلام کرد. رییس اتحادیه طلا و سکه تهران راهکار اصلی برای برون رفت و جلوگیری از سودجویی دلالان را ارایه سکه‌های پیش فروش شده به صورت تدریجی از سوی بانک مرکزی ذکر کرد. وفادار همچنین پیش‌بینی کرد: قیمت سکه در فروردین و اردیبهشت‌ماه نسبت به سه ماه آخر سال ۹۰ در صورت اتخاذ تصمیمات کارآمد افزایش قیمت نمی‌یابد.

قیمت مرغ ۵۵۰۰ تومان غیرمنطقی است

■ **فارس:** رییس اتحادیه فروشندگان مرغ تهران گفت: قیمت هر کیلوگرم مرغ زنده سه هزار و صد تا سه هزار و ۲۰۰ تومان است و بر همین اساس مرغ کشتار روز باید حداکثر کیلویی چهارهزارو ۵۰۰ باشد. محمد یوسفی درخصوص افزایش قیمت مرغ اظهار داشت: در ایام نوروز تقاضای مرغ افزایش پیدا کرده بود و در واقع قیمت مرغ براساس عرضه و تقاضا تعیین می‌شود. وی افزود: قیمت مرغ در نقاط مختلف تهران از چهار هزار و ۲۰۰ تومان تا پنج هزار و ۵۰۰ تومان نوسان داشت، در حالی که همه این افراد مرغ زنده را به همان قیمت سه هزار و صد و سه هزار و ۲۰۰ تومان خرید می‌کنند، بنابراین انتظار می‌رود تا صنوف انصاف را رعایت کنند. رییس اتحادیه فروشندگان مرغ تهران اظهار داشت: قیمت مرغ زنده در ایام نوروزی بین صد تا ۱۵۰ تومان در هر کیلوگرم گران شد.